

Інформація
про діяльність Чернівецької ТПП за 2013-2017 роки
до звітно-виборних зборів 2018 року

СПРИЯННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВУ

Взявши курс на всебічне сприяння просуванню товарів вітчизняних виробників на закордонні ринки, насамперед до ЄС, палата основну увагу приділяла питанням нарощування експорту продукції буковинських підприємців.

Враховуючи пропозиції учасників попередніх звітно-виборних зборів вже в жовтні 2013 року в палаті був проведений круглий стіл на тему «Зона вільної торгівлі з ЄС: очікування Чернівецької області напередодні підписання Угоди про Асоціацію».

В червні 2014 року в палаті відбувся семінар на тему «Доступ товарів вітчизняного виробництва на ринки ЄС. Технічні вимоги до продукції, яка експортується на ринок ЄС».

В цьому ж 2014 році палатою було налагоджено співпрацю з ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» (м.Київ). В жовтні за ініціативою палати з участю фахівців цієї установи та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України проведено семінар на тему «Всесвітня торговельна система: сучасна діяльність СОТ та її вплив на бізнес».

В продовження цієї співпраці в грудні минулого року ЧТПП з участю інституту та спільно з Департаментом агропромислового розвитку ОДА провели круглий стіл «Сприяння торгівлі. Регіональний розвиток». В рамках заходу, організованого для представників малого і середнього підприємництва, органів місцевої влади, бізнес-асоціацій та громадських організацій, розглядалися актуальні проблеми розвитку агропромислового комплексу області, можливості та особливості виходу агровиробників на зовнішні ринки, а також питання інформаційно-консультативного забезпечення діяльності бізнесу.

В квітні 2016 року Чернівецька ТПП організувала проведення семінару на тему «Європейські підходи в управлінні підприємством» з участю фахівців Учбового Центру «Новатор» (м. Київ). На семінарі розглянуто питання підвищення привабливості підприємства для європейського ринку через впровадження та сертифікацію систем менеджменту, міжнародний досвід та європейські директиви у сфері охорони парці. У роботі семінару взяли участь фахівці обласного управління Держпраці, вищих навчальних закладів, у яких викладається курс менеджменту підприємства, представники підприємств та організацій.

В червні 2016 року ТПП разом з Департаментом агропромислового розвитку ОДА , за ініціативою Консалтингової компанії «Ейджджи Бізнес Девелопмент» (м. Київ) та Державного підприємства «Аграрні реєстри»

Міністерства аграрної політики та продовольства України проведено семінар на тему «Перспектива використання аграрних розписок в Україні».

20 вересня 2017 р. Чернівецькою ТПП за, участі Представництва ЄС в Україні, організовано проведення для представників бізнесу м. Чернівці та області панельної дискусії на тему: «Як вийти на ринки ЄС: можливості, шляхи, інструменти, історії успіху місцевого бізнесу».

Понад 30 бізнесменів, присутніх на заході, отримали інформацію про особливості організації експорту товарів (послуг) за кордон. Йшлося, зокрема, про вимоги щодо якості продукції, технології її виробництва, мита і податки, можливі преференції, основні закономірності функціонування національних ринків, поради щодо встановлення і розвиток партнерських стосунків тощо.

Перед присутніми виступив відомий тренер і консультант з питань експорту на європейські та національні ринки Олег Мирошніченко – автор відомих базових посібників з інтернаціоналізації бізнесу та виходу на ринки Європейського Союзу. Представники бізнесу отримали кваліфіковані відповіді на поставлені ними запитання та поради щодо вирішення наболілих проблем. Відбувся також конструктивний і предметний обмін досвідом ведення експортної діяльності.

У березні 2016 року Чернівецькою торгово-промисловою палатою проведено засідання круглого столу на тему «Чи бути буковинському сувеніру?». У роботі круглого столу взяли участь відомі в області представники художньо-прикладних видів мистецтва, майстри - виробничники сувенірних виробів, працівники державних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, науковці, керівники промислових підприємств, торговельних організацій, представники фінансових установ, ЗМІ.

Перед початком заходу запрошені мали нагоду оглянути виставку – експозицію зразків сувенірної продукції буковинських майстрів.

На засіданні відбувся предметний обмін думками щодо необхідності вжиття комплексу невідкладних заходів для поновлення втрачених творчих та виробничих зв'язків між всіма потенційними учасниками цього виду мистецької та господарської діяльності незалежно від форм власності; збільшення випуску сувенірних виробів з умовою неодмінного підвищення їх притаманній Буковинському краю виразності, а також художньо-естетичного рівня; створення повноцінного ринку сувенірних виробів.

Питання просування продукції вітчизняних виробників піднімалися палатою під час проведення Дня палати у Винницькому районі (07.2014р.), у виступах посадових осіб палати на телебаченні, на всіх інших заходах, у яких вони постійно беруть участь як запрошені (круглі столи, зустрічі, конференції тощо).

У цій роботі працівники палати не обмежувались тільки масовими заходами, наголошенням на її важливості.

Проводилась також повсякденна робота з конкретними запитамі конкретних виробників.

Палата всіляко сприяла встановленню ділових контактів буковинських підприємців з потенційними зарубіжними партнерами, а також доведення комерційних пропозицій закордонних підприємств до споріднених за виробничою структурою підприємств області. З цією метою широко використовувались наявні інтернет-ресурси системи торгово-промислових палат України, угоди про співпрацю між Чернівецькою ТПП та палатами Румунії, Молдови, Польщі, представництвами ТПП України на Балканах, в Словаччині, Німеччині, а також дипломатичними установами України за кордоном.

Всього за звітний період комерційні пропозиції майже 200 підприємств області надіслані відповідним структурам за кордоном для ознайомлення з ними зацікавлених виробників відповідних країн, в тому числі 11 підприємств - для просування їх комерційних пропозицій на іноземні ринки за посередництва Ради експортерів та інвесторів Управління економічного співробітництва Міністерства закордонних справ України.

Аналогічно, з використанням інформаційних ресурсів палати, комерційні пропозиції 42 іноземних фірм були доведені до відома потенційно зацікавлених підприємств Чернівецької області.

На запит низки суб'єктів підприємництва, які заявили про своє бажання спробувати заручитись підтримкою українських діаспор для встановлення партнерських зв'язків за кордоном, ЧТПП надіслала відповідні звернення щодо надання контактних даних представницьких та ділових органів українських діаспор до 24 посольств та консульств України, з яких 10 надали відповідну інформацію, яка зараз використовується.

У квітні 2015 року торгово-промислова палата організувала та провела зустріч буковинських виробників, які шукають додаткові ринки збуту своєї продукції, з представниками компанії «Ашан Україна гіпермаркет», яка постійно вивчає додаткові можливості налагодити закупки товарів для розгалуженої по території всієї України мережі своїх торгівельних закладів. Після ґрунтовної презентації основних напрямків діяльності компанії «Ашан Україна гіпермаркет» понад 40 підприємців області мали можливість запропонувати свою продукцію, висловити свої погляди на принципи закупівельної політики компанії, отримати вичерпні відповіді на поставлені запитання. Після цього четверо представників компанії провели індивідуальні переговори з виробниками окремих видів харчової продукції, виробниками меблів, інших товарів. Була досягнута ціла низка домовленостей щодо намірів про співпрацю.

Слід зазначити, що практично кожна програма поїздок представників палати за кордон передбачає доведення комерційних пропозицій наших виробників до потенційних зарубіжних партнерів.

Не випадала з поля зору палати і робота з молоддю. Зокрема, в травні-червні 2014 року торгово-промислова палата спільно з Чернівецькою міською громадською організацією «Фонд «Буковина інноваційна» на базі палати провели безкоштовний семінар-тренінг BukStartUp в рамках громадського проекту «Інкубатор бізнесу «INCBI». Спеціалізований

освітній проект був розрахований на тих, хто тільки вступив на шлях підприємництва або просто цікавився стартап темою. Програма була створена для підготовки роботи молоді в стартап індустрії, й складалася із серії профільних курсів, загальною метою яких була допомога молодим людям розпочати свій бізнес і відкрити власну справу при відсутності практичного досвіду.

В процесі навчання понад 40 учасників прослухали теоретичний курс, познайомилися з теорією та практикою початку та ведення бізнесу, утворили 8 команд щоб розробити свій стартап-проект з нуля.

На завершальному етапі програми відбулась презентація - конкурс напрацьованих проектів, за результатами якої 2 проекти визнані такими, що претендують на фінансову підтримку.

У серпні 2017 р. Чернівецька торгово-промислова палата у партнерстві з кластером «Буковинські інноваційні технології ім. Йозефа Шумпетера» провели хакатон BukEnerHack, який мав на меті посприяти розвитку бізнес-середовища в місті навколо заданої тематики. Цього разу розглядалася проблема енергозбереження. BukEnerHack тривав дві доби, і п'ять команд змагалися за призові місця.

Серед проектів були додатки на мобільний телефон, smart-зупинка, рішення для розумного дому, економна система освітлення вулиць та інші. Команди-переможці отримали призи, а саме можливість інкубації в Чернівецькому ІТ-кластері “Cluster bit”, лекції та поради від провідних спеціалістів області, три безоплатні експомісця на черговій спеціалізованій виставці «Енергозбереження. Будівництво», яка буде проведена Чернівецькою ТПП у 2018 році.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Робота щодо підтримки підприємництва базувалась на аналізі процесів, тенденцій і основних проблем в економічному розвитку області, країни в цілому, а також наших близьких і далеких сусідів.

Такому підходу сприяла активна участь палати у заходах з участю провідних вітчизняних та зарубіжних учасників економічних процесів.

Маємо всі підстави вважати, що тут Чернівецька ТПП виступає рівноправним партнером. Ми приймаємо активну участь у заходах наших колег, а вони активно відгукуються на наші запрошення. На сьогодні палата має 7 двосторонніх угод про співпрацю з регіональними палатами Румунії та 8 угод з торгово-промисловими палатами Болгарії, Угорщини, Польщі, Білорусії, Молдови, Таджикистану. Це дозволяє оперативно вирішувати питання взаємодії палат у реагуванні на запити бізнесу, зумовлює стійкість у партнерських стосунках.

Палата є членом ради Єврорегіону «Верхній Прут», постійним учасником статутних заходів керівних органів Єврорегіонів «Верхній Прут» та «Карпайський».

ЗЕД була спрямована, насамперед, на розширення та зміцнення контактів з потенційними партнерами, використання взаємовигідних можливостей уже напрацьованих зв'язків, пошук і впровадження нових форм і напрямків роботи, обмін досвідом із зарубіжними колегами.

Пріоритетом було і залишається транскордонне співробітництво, насамперед з нашими безпосередніми сусідами.

В червні 2013 р. президент Чернівецької торгово-промислової палати, представники підприємців обласного центру у складі чернівецької делегації взяли участь у транскордонному економічному форумі у м.Ясси (Румунія). Під час форуму форуму чернівецькою делегацією були проведені переговори з фірмою "Abrplus" – стосовно використання продукції Чернівецького заводу медвиробів; з ведучим виробником керамічної цегли фірмою "Брістол" – стосовно виходу продукції на український ринок, вивченню попиту, участі у Петрівському ярмарку, а у подальшому організації виробництва цегли євростандарту у Чернівцях; з групою підприємців стосовно укладання контрактів щодо поставок березового та інших натуральних соків у Румунію. Відбулася зустріч з директором фірми "Косаром", одного з потужніших підприємств з переробки м'яса. На прохання чернівецького підприємця знайдено фірму "AMG-KERNEL", яка займається вирощуванням саджанців горіху. Також відбулися переговори з президентами регіональними торгово-промисловими палатами Бакеу, Ботошани.

В грудні 2013 р. делегація палати взяла участь у роботі конференції «Програма територіальної співпраці держав Східної Європи», яка відбулась в м.Кишинів (Республіка Молдова). Під час проведення конференції пройшли зустрічі з заступником Окницького міського голови, представниками центру прикордонного співробітництва та інтеграції з Європою м. Фалешти, агенції реконструкції та розвитку м. Тирасполь, представником Гагаузії та начальником відділу мерії м. Бельці, в ході яких обговорювались можливості співпраці у виробництві органічних добрив, використання нових технологій в енергозбереженні, створення кластеру з органічного землеробства, використання альтернативної енергетики, підготовки проектів з транскордонного співробітництва.

Зокрема, в квітні 2014 р. делегація Чернівецької ТПП взяла участь у конференції «Прикордонне співробітництво «Румунія – Республіка Молдова – Україна» у контексті стратегії ЄС з розвитку Дунайського регіону.

Конференція пройшла у м. Ясси (Румунія) та була організована Міністерством розвитку Румунії, мерією м. Ясси та "Центром розвитку підприємництва Румунія - Республіка Молдова". Ініціаторами проведення конференції були Васлуйська та Яська торгово-промислові палати.

У роботі конференції взяли участь: державний секретар Румунії, Міністр Європейських фондів, керівники державних установ Румунії та Молдови, координатор національної стратегії ЄС у Дунайському регіоні, працівники консульств, Міністри Республіки Молдова. Україна була представлена тільки делегацією Чернівецької Торгово-промислової палати.

Дунайська стратегія вбачається як інструмент для кооперації зусиль в макрорегіоні Дунай для розвитку економічної та соціальної співпраці.

У ході обміну думками Чернівецькою ТПП були підняті питання щодо затримки Євросоюзом запуску програми співробітництва Румунія-Україна, окреслені пріоритети та напрямки, у яких ми могли би співпрацювати з Румунією та Молдовою, озвучені пропозиції буковинських підприємців щодо просування українських товарів.

В рамках візиту делегацією палати були також проведені переговори щодо участі румунських підприємців у Петрівському ярмарку, спілкування з окремими учасниками конференції стосовно просування на румунському ринку продукції ПП "СтарМакс", та ТОВ "Автострада України", проаналізовано для чернівецької фірми "WTG" можливість продажу у Румунії матраців українського виробництва та створення торгового представництва.

В червні 2014 р. президент ЧТПП взяв участь у семінарі «Створення та просування нових підходів та інструментів щодо підвищення конкурентоспроможності у первинному секторі та інноваціях в Південно-Східній Європі», який проходив в м.Бричани (Республіка Молдова) у рамках реалізації проекту з транскордонної кооперації для Південно-Східної Європи.

Були розглянуті основні напрямки інноваційних процесів в малих фермерських господарствах Північного району Республіки Молдова та у Чернівецькій області з урахуванням можливостей використання європейського досвіду.

Учасники семінару особливо зацікавила інформація стосовно інноваційних розробок, які запатентовані Буковинськими виробниками, направлених на підвищення ефективності господарювання.

В листопаді 2014 року на запрошення асоціації малого та середнього бізнесу "Small Euro Business" (Республіка Молдова, м. Бельці) делегація Чернівецької області взяла участь у заключній конференції транснаціонального проекту APP41NN0 в рамках програми транскордонного співробітництва Південно-Східної Європи. Президент Чернівецької торгово-промислової палати Василь Ляхович був запрошений на цей захід як один з експертів по програмі проекту. У ході обговорення питань, винесених на порядок денний, учасники конференції підкресливали, що стала інтенсифікація сільського господарства повинна бути заснована на агроекологічному підході до консервативного землеробства. Це вимагає доведення до фермерів необхідності виконання основ агротехніки для отримання позитивних результатів у екосистемі.

На протязі перебування у Бельцях проведена зустріч з директором Бельцької філії ТПП Республіки Молдова, за підсумками якої прийняте рішення поновити партнерські відносини між палатами, переглянути та укласти нову угоду про співпрацю. Також, у разі практичного розгортання операційної програми "Молдова-Україна" – виступити партнерами по проектах: енергозбереження та аудиту втрат теплової енергії; навчання молоді азам бізнесу; створення кластерів виробників сільськогосподарської

продукції; внести пропозиції щодо обміну учасниками виставкових заходів палат. Також були проведені переговори з фірмою "Pro Business Nord" стосовно участі Чернівецької ТПП у проекті Молдова-Сполучені Штати Америки з питань дистанційного навчання та підтримки жінок у бізнесі.

У квітні 2015 р. ТПП взяло участь у бізнес-форумі підприємців Республіки Молдова та України у м.Кишинів. Приоритетним напрямком форуму стало подальше зміцнення міжрегіонального співробітництва та активізація розвитку торговельно-економічних відносин між бізнес-структурами обох країн. В рамках форуму президент палати Василь Ляхович провів переговори з директорами філій Торгово-промислової палати Республіки Молдови у Єдинцях, Бельцах, Унгенах стосовно старту програми Молдова-Україна у рамках "Східного партнерства".

Така активність палати та набутий досвід сприяли тому, що ТПП України підтримала ініціативу Чернівецької ТПП про проведення в Чернівцях 1-2 листопада 2016 року Тристороннього бізнес-форуму «Україна, Республіка Молдова,, Румунія: регіональне та транскордонне співробітництво. Сучасний стан, тенденції, перспективи». Захід відбувся за підтримки торгово-промислових України, Румунії та Молдови, а також Чернівецької обласної ради й обласної державної адміністрації. У роботі форуму взяли участь дипломати, керівники та фахівці торгово-промислових палат, представники бізнесу трьох країн (всього понад 80 осіб). Головна мета заходу - поглибити міжрегіональне та транскордонне співробітництво бізнес-спільнот трьох держав. В рамках форуму відбулись ділові переговори українських, румунських та молдавських представників МСБ у форматі **B to B**, зокрема, був підписаний договір щодо двостороннього науково-технічного співробітництва між державним закладом «Інститут рослинництва «Порумбель» Республіки Молдова та Буковинською державною сільськогосподарською дослідною станцією.

У розвиток та реалізацію окреслених на форумі планів і перспектив подальшої співпраці уже в червні 2017 р. делегація Чернівецької області, яка представляла Торгово-промислову палату та місцеві підприємства (ТОВ "Аркат", компанія «Ukrainian Style», ПП "StaeMaks", взяла участь в роботі Міжнародного інвестиційного форуму "Інвестиції та можливості співробітництва", який відбувся в муніципії Бельци (Республіка Молдова), за участю представників 8 країн. В рамках Форуму учасники від української сторони довели до відома президента та компетентних співробітників ТПП Республіки Молдова, а також представників молдовського та румунського бізнесу інформацію щодо спеціалізації та основних напрямків діяльності присутніх на Форумі українських підприємців. Наголошено на їх зацікавленості у виході на молдовський та румунський ринки, пошуку потенційних ділових партнерів. Крім того, забезпечено представлення товарів місцевих підприємців (ТОВ "Аркат", компанії «Ukrainian Style», ПП "StaeMaks") на ярмарку, який проходив в рамках цього Міжнародного інвестиційного форуму.

У липні 2017 р. (через місяць) Чернівецька ТПП за дорученням ТПП України представляла національну систему торгово-промислових палат на Другому засіданні Українсько-Румунської Спільної комісії з питань економічного, промислового, наукового та технічного співробітництва у м.Бухарест під головуванням Міністра інфраструктури України В.Омеляна та Міністра транспорту Румунії А.Р.Кука.

За погодженням з ТПП України нашою делегацією були внесені пропозиції до відповідних підсумкових документів Спільної комісії, передано звернення ТПП України до ТПП Румунії щодо перспективних напрямків взаємодії на найближчу перспективу, доцільності підписання нової угоди про співпрацю.

Під час роботи Спільної комісії відбулись також переговори президента ТПП В.Ляховича з президентом Двосторонньої Румунсько-Української торгової палати Н.-М. Владою, в ході яких розглянуто шляхи активізації двостороннього співробітництва, організації спільних заходів на території України та Румунії, а також інші питання, що становлять взаємний інтерес.

В жовтні 2017 року палатою було організовано поїздку групи підприємців до м.Бая Марє (Румунія) для участі у XXV Міжнародній виставці «Rivulus Dominarium 2017», яка проходила Марагурешською торгово-промисловою палатою. Члени делегації скористались наданою їм можливістю представити на виставці свої вироби. Забезпечено, зокрема, представлення товарів таких місцевих підприємців, як: компанія «Ukrainian Style», ТОВ «Верміхаус», ТОВ "Аркат", ТОВ «Нова енергія», ПП "StarMaks". Участь наших підприємців у роботі виставки відзначена її організаторами спеціальним дипломом, врученим Чернівецькій ТПП. Крім того, під час перебування на виставці президенти Чернівецької та Марагурешської торгово-промислових палат підписали Угоду про співпрацю.

Не менш важливим було проведення ділових зустрічей і переговорів на базі палати. Зокрема, у звітному періоді у торгово-промисловій палаті відбулись зустрічі з відповідальними працівниками посольств і консульств Чехії, Румунії, Македонії, Угорщини, Хорватії, Словаччини. Закордонні дипломати висловлювали зацікавленість та готовність сприяти налагодженню партнерського співробітництва між торгово-промисловими палатами з огляду на особливості нашого регіону, зокрема його унікального розташування, наявності значного потенціалу в агропромисловому, лісодеревообробному, туристично-рекреаційному та інших секторах економіки. Надавалась також інформація щодо основних найближчих економічних та презентаційних заходів, які могли б зацікавити українську сторону.

Учасники переговорів від палати інформували іноземних дипломатів про діяльність палати, звертали увагу на необхідність усунення елементів бюрократичних перепон при оформленні віз буковинським підприємцям, доцільність проведення в Чернівцях економічних місій закордонних фірм, їх презентацій, необхідність вжиття заходів щодо вдосконалення порядку

сертифікації української продукції та послуг для просування їх на ринки ЄС та інші важливі питання.

В грудні 2014 р. ТПП була проведена зустріч представників малого і середнього бізнесу області з Генеральним консулом Румунії в місті Чернівцях пані Елеонорою Молдован щодо просування товарів (послуг) буковинських виробників на ринки інших країн. У зустрічі прийняли участь керівники та фахівці 19 підприємств, установ та організацій області. Високопоставлений дипломат ознайомила присутніх з станом та перспективами поживавлення співпраці між українським та румунським бізнесом, відповіла на низку запитань щодо порядку започаткування бізнесу на території Румунії, зростаючих можливостей транскордонного співробітництва, дотримання порядку перетину кордону, отримання віз. Учасники зустрічі висловили також своє бачення шляхів та можливостей вирішення багатьох проблем, які поки що заважають активізації ділових зв'язків. Особливе схвалення отримали плани торгово-промислової палати поживавити роботу щодо організації та проведення бізнес-поїздок, налагодження інформаційно-консультативної підтримки бізнесу по обидві сторони кордону.

У вересні 2015 року торгово-промислова палата взяла участь у підготовці та проведенні виїзного засідання Міжнародного «Трейд – Клубу» за участю понад 20 іноземних дипломатів.

І Н В Е С Т И Ц І Ї

Не послаблювалась увага до проблем залучення інвестицій.

В травні 2013 р. делегація палати взяла участь у транскордонному бізнес-форумі «Південний Схід – перший вибір інвестицій» в м.Ботошани (Румунія).

У вересні 2015 р. за підтримки торгово-промислової палати в М.Чернівцях відбулась міжнародна практична конференція за участю буковинських і румунських підприємців, на якій розглядались питання взаємних інвестицій.

В лютому 2016 р. за безпосередньої участі палати в м.Чернівцях відбувся комплексний захід – круглий стіл та міжнародний бізнес форум «Взаємна співпраця – шлях до розвитку польських та українських підприємств», де було презентовано польський та український потенціали для подальшої співпраці та спільного розвитку шляхом стимулювання євроінтеграційних процесів, а також окреслено основні напрямки розвитку бізнесу в Польщі та Україні на засадах інтеграції, співпраці та взаємовигідного посилення інвестиційного потенціалу. Було розкрито юридичні та інші особливості, пов'язані з започаткуванням, реєстрацією і веденням бізнесу в Польщі, правила реалізації послуг і продукції як на польському ринку, так і на всьому ринку Євросоюзу. У роботі форуму взяли участь понад 100 членів торгово-промислової палати та представників інших підприємств, установ та організацій області.

У червні 2017 р. ТПП організаційно забезпечила приїзд та перебування в області представників компанії Venture Research Group, яка базується в Гонконзі і основним видом її діяльності є пошук нових можливостей для іноземних інвестицій. Компанія досліджувала лісовий сектор в західних областях України. Головна мета – вивчити можливості для інвестицій в існуюче або нове виробництво з переробки деревини для подальшого експорту продукції. Під час перебування в області представникам компанії була надана можливість зустрітись з керівництвом та фахівцями обласного управління лісового і мисливського господарства, окремих лігоспів, побувати на одному з деревопереробних підприємств, конструктивно поспілкуватись у палаті з керівниками низки зацікавлених підприємств області.

Чернівецьким підприємствам ТДВ «Трембіта» та ВАТ «Трикотажна фірма «Арніка» надіслане звернення німецької компанії «DIZEL AG», яка шукала партнерів в Україні для налагодження кооперації у сфері виробництва чоловічого одягу за схемою давальницької сировини.

Також на запити кількох закордонних фірм їм надісланий перелік буковинських виробників пелетів.

У випадках звернення до палати особливо потужних потенційних інвесторів ми надсилали відповідні інформаційні листи місцевим органам влади та самоврядування.

Так, районним радам області було надіслано інформацію щодо запиту потужної румунської компанії «SC Scandia Food SRL», яка є виробником та експортером м'ясних консервів і зацікавлена в розширенні свого бізнесу з участю українських виробників. Румунській стороні були надані контактні дані п'ятох буковинських підприємств, які також зацікавлені у налагодженні співробітництва у зазначеній сфері.

ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Підтримці підприємництва підпорядковувалась різнопланова просвітницька робота.

Традиційним та найбільш запитуваним було проведення курсів навчання посадових осіб, спеціалістів та уповноважених осіб підприємств, установ та організацій області з питань проведення закупівель за державні кошти.

За звітний період було організовано та проведено 43 семінари, в ході яких на курсах навчались та підвищували кваліфікацію фахівці з питань забезпечення здійснення процедур закупівель за рахунок державних коштів. Навчання пройшли 518 керівників та спеціалістів, 302 особи підвищили кваліфікацію з цих питань. Всього ж 820 слухачів курсів з понад 300 підприємств, установ та організацій області отримали всебічну теоретичну, практичну, консультаційну й інформаційну допомогу по організації і проведенню конкурсних торгів (тендерів) при закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти, в т.ч. за програмою PROZORRO.

Вони у повному обсязі були забезпечені нормативно-правовими актами та методичними матеріалами з урахуванням змін законодавства України з питань державних закупівель. Учасники навчання отримали відповідні свідоцтва та сертифікати встановленого зразка.

Щорічно ТПП надає необхідні роз'яснення та практичну допомогу в оформленні та направленні до посольств США та Ізраїлю заявок претендентів на участь у конкурсах на право пройти безкоштовне стажування в США за програмою САБІТ та в Ізраїлі у Міжнародному навчальному центрі при Міністерстві закордонних справ. У 2013 році таке 20-денне стажування в Ізраїлі пройшов голова фермерського господарства «Еммануїл» Новоселицького району.

У вересні 2017 року за ініціативою палати в Чернівцях було проведено навчальний курс "Зовнішній аудитор для систем управління менеджментом". Захід був організований у взаємодії з міжнародними органами сертифікації BUSINESS SYSTEMS CERTIFICATION (Австралія), QUAY AUDIT CERTIFICATION UK (Великобританія) та Чернівецькою торгово-промисловою палатою. Під час курсу учасників навчали вимогам систем менеджменту міжнародних стандартів якості ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 22000:2005, OHSAS 18001:2007, ISO 13485:2012, організації та проведенню аудиторських перевірок із сертифікації та контролю вітчизняних підприємств, які планують виходити на європейські та світові ринки. Крім того, було здійснено відбір учасників семінару для включення у Список Аудиторів Органів Сертифікації BUSINESS SYSTEMS CERTIFICATION, QUAY AUDIT UK та INTERNATIONAL CERTIFICATION CONFORMITY. Відповідну підготовку та перепідготовку успішно пройшли четверо буковинців.

В листопаді 2017 р. на базі торгово-промислової палати відбулось офіційне відкриття тижня безкоштовних знань для майбутніх бізнесменів «Education – BukStartUP!». Метою заходу, організованого Асоціацією «Кластер буковинських інноваційних технологій ім. Йозефа Шумпетера» за підтримки міської влади та Чернівецької ТПП, була підготовка молоді до роботи в стартап індустрії. Слухачі ознайомилися з теорією та практикою початку та подальшого ведення бізнесу, а також, за підтримки буковинських науковців та фахівців в сфері ІТ-технологій, набули практичні навички в розробці власного стартап-проекту.

Для інформування буковинських виробників про основні принципи зовнішньоекономічної діяльності у 2015 році за кошти палати був надрукований та розповсюджений серед підприємців «Базовий посібник з інтернаціоналізації бізнесу та виходу на ринки Європейського Союзу». Він дає можливість отримати відповіді на запитання щодо здійснення експорту товарів та послуг. У ньому викладено алгоритми роботи з організації експорту власної продукції.

На запит підприємців Буковини було підготовлено пакет інформаційно-консультативних матеріалів "Основні правила, порядок та заходи щодо створення малого підприємства на території Румунії".

ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Упродовж останніх років Чернівецька ТПП надійно закріпила за собою репутацію основного організатора в області виставково-ярмаркових заходів. Відпрацьовано єдиний порядок підготовки і проведення виставок і ярмарків. Налагоджено співпрацю з цих питань з обласною та міською радами, іншими зацікавленими структурами.

В порівнянні з 2010 – 2011 роками кількість проведених щорічних виставок і ярмарків зростає до 11, або в 1,4 рази, і наблизилась до оптимальної. Переважна їх кількість стали традиційними щорічними.

Чернівецька ТПП є єдиною в області, хто щорічно проводить виставки досягнень в енергозбереженні, енергозберігаючому будівництві, вирощуванні, заготівлі та переробці деревини, економному обігріву житлових та виробничо-господарських приміщень. Ці спеціалізовані виставки стали популярними і за межами області. Серед їх учасників традиційно є підприємці з Дніпра, Чернігова, Луцька, Івано-Франківська, Києва, а також з Румунії, Болгарії, Білорусі. За звітний період проведено 20 таких виставок.

Ще одним блоком діяльності палати в цьому напрямі є щорічне проведення виставок – ярмарків «Буковинська весна», «Дім, сад, город», «Медовий і яблучний Спас», «Буковинська осінь», «Дари полів», на яких завжди представлено широкий вибір саджанців дерев, кущів, ягід, а також насіння овочевих та квіткових культур, овочі, фрукти, продукти бджільництва. Частими представниками таких виставок є представники Кіровоградської, Житомирської, Івано-Франківської областей.

Зазначені виставково-ярмаркові заходи кожний рік відвідує в середньому понад 50 тисяч чернівчан та гостей міста.

Щороку торгово-промислова палата бере участь в організації та проведенні традиційного Петровського ярмарку, у заходах якого на запрошення палати приймають участь делегації Румунії, Молдови, Польщі. Ярмарок збирає в середньому по 800 учасників.

В рамках виставково-ярмаркових заходів практикуються презентації фірм, семінари по енергозбереженню та садівництву, а також майстер-класи, зокрема, з проведення будівельних та оздоблювальних робіт, ведення лісогосподарства, обробки деревини. Відвідування виставок та ярмарків вносились в учбові плани навчальних закладів м.Чернівці та області.

Серед найбільш активних учасників виставок члени палати:

- ТОВ «Брук Бет» (Воронюк Володимир Ілларієвич)
- ТДВ «Чернівецький хімічний завод» (Візнюк Василь Георгійович)
- ФОП Боролюк Вадим Володимирович «В комфорті»
- ФОП Денисенков Сергій Вячеславович «Територія сходів»
- ТОВ «ЛеоМеблі» (Леонтій Сергій Мігайович)
- ТОВ «Нова енергія» (Дмитрієв Володимир Євгенович).

01.03.2018р.